

"סוד החשמל"

לחבר בין תורת הנגלה לתורת הנסתר

דף מתוך סדרת הספרים

גליון פרשת נשא ה' אלפים תשע"ב תהא שנת ע"ב בגימטריא חסד. [מותר לצלם לזיכוי הרבים]

מדוע תורה עדיף ללמד וללמד בחנם, ומצוות עדיף לקנות בשכר.

מצינו בזהר (תרומה קכח) שאדם צריך להוציא ממון עבור קיום המצוות, ואם הוא מקבל את המצוה בחנם רוח הטמאה שורה על המצוה. וכן כתוב (במדבר יא, ד) **"והאספסף אשר בקרב התאוה תאוה וישבו ויבכו וגו' זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם"**. ומבאר רש"י **"חנם" חנם מן המצוות**. רואים שההשפעה שבאה מקלפה נקראת בשם **חנם**. וכן מצינו בגמרא (ב"ק פה.) **אסיא דמגן במגן, מגן שוה**. היינו שרפואה בחנם שוה חנם, ורואים שיש ענין לשלם לרופא. וכן מובא בספר 'סוד הבריאה' שגיהנם הוא מלשון **גיי חנם**, היינו עמק החנם. מאידך לגבי למוד התורה מצינו בגמרא הפוך, שעדיף בחנם, (בכורות כט.) **הנוטל שכר לדון דיניו בטלים וכו' אמר רב יהודה אמר רב, דאמר קרא "ראה למדתי אתכם" וגו'. מה אני בחנם אף אתם בחנם. וכו', ומנין שאם לא מצא בחנם שילמד בשכר, תלמוד לומר, "אמת קנה" ומנין שלא יאמר, בשם שלמדתי בשכר, כן אלמדנה בשכר, תלמוד לומר, "אמת קנה ואל תמכור"**.

כדי לבאר ענין זה, צריך להקדים הבאור באסורי חנפה ולא תחמד. באסור לא תחמד מצינו באחרונים (ע' שו"ת 'בצל החכמה' ח"ג ס' מ"ג) שיש אסור גם בחפצי מצוה, וגם בתשמישי קדושה, כגון במפציר בחברו למכור לו אתרג, או שופר, ספר תורה, ותפלין. ומאידך גיסא מצינו (ע' ערוך השולחן ח"מ שנט, י' בשם המכילתא), שאין אסור "לא תחמד" בחומד לדעת חדושי תורתו של חברו, או איזה דבר חכמה, אפלו של רשות. כגון שחומד לדעת סודות הבשול של חברו, אף על פי שכאן החמדה היא לצורך ממון או כבוד, או איזה טעם אחר, בכל זאת אין אסור "לא תחמד". ובחומד אתרג של חברו כדי לקיים המצוה בהדור, או תפלין, יש אסור "לא תחמד", וצריך באור.

היסוד של אסור "לא תחמד" מובא ברמב"ם (פ"א מהל' גזילה ה"י) וב'טור שלחן ערוך' (ס' שנט) שהוא רבוי השתדלות מעבר לרגילות בשביל להשיג חפץ גשמי, ומתיר לבקש מהשני פעם אחת שימכר לו את החפץ שברשותו, ואין בזה אסור. אבל אם מפציר בשני ומרבה בשכנועים וכו', אף על פי שבסוף משלם על זה, הרי עובר על "לא תחמד".

ואסור "לא תחמד" הוא לאו דוקא בחפץ של חברו, הוא הדין באדם שמנסה בכל כחו למכור חפץ לשני, הרי הוא עובר על "לא תחמד", שחומד כספו של חברו (ע' בספר 'לרעך כמוד' ע' 48). והוא הדין באדם שנכנס לחנות ומנסה בכל כחו לשכנע את המוכר שיוכר לו במחיר של החפץ, גם כן עובר על "לא תחמד", דאם הוא מבקש הנחה, כמקבל במשא ומתן, פעם פעמים מתר, אבל מעבר לרגילות, זה נכנס באסור של "לא תחמד". (ע' בשו"ת 'שבט הקהתי' ח"ג ס' שכט).

ובפשטות אסור "לא תחמד" נכלל באסור גזל, כנראה מהפוסקים שהכלילו הלכות "לא תחמד" בהלכות גזלה. וכן מובא בספר 'סוד המספר' שש' מהרב גלזרסון שליט"א שהאותיות **חמד** באות אחרי האותיות **גזל**. וכן גזל נקרא בשם **חמס** שהן אותיות **חמד**, דאות ס' מתחלפת באות ד' במפתח א"ל ב"ם. והטעם לאסור גזל, הוא מאחר שהקדוש ברוך הוא קבע שחפץ זה יהיה של פלוני, והוא גזל את זה, הרי הוא בבחינת כופר בה', שהוא כביכול אומר לה' שאיננו מסכים עמו, שחפץ זה יהיה של פלוני, וגזל חפץ זה לעצמו. וכמוכא בגמרא (ר"ה כו:) שקראו לגזלן **קבען**, היינו שהוא קובע

היכן יהיה הממון, והגמרא שם מבארת את הפתוב (מלאכי ג, ח) **"היקבע אדם אלהים כי אתם קבועים אתי ואמרתם במה קבענוך המעשר והתרומה"**, שאם אדם אינו מפריש מעשר ותרומה, הוא בבחינת גזלן וקבען לקב"ה. וכן אסור "לא תחמד" ששייך לאסור גזלה, כשאדם מנסה בכל כחו בשכנועיים והפצרות להשיג דבר גשמי, הרי הוא כפיכול חולק על הקדוש ברוך הוא, שה' קבע שחפץ זה יהיה לפלוני, ושלול' לא יהיה חפץ בזה, והוא מנסה בכל כחו להשיג את החפץ, או כסף. וכן מובא ב'כלי יקר' (בראשית ו, יג) על הפתוב **"כי מלאה הארץ חמס מפניהם"**, שהמבול היה עניש על גזל מדה כנגד מדה. דירידת הגשם טפות מרמזות שלכל טפה יש כתיבת. וכשאדם גוזל מהשני הוא כפיכול מערבת את הטפות ונהיה מבול. וכן מצינו בגמרא (ב"מ סא.) שמלוה ברבית נקרא גזלן. ומבאר לדברינו כינון שהוא לוקח את הממון של הזולת באופן האסור על פי תורה, אף על פי שהזולת מסכים לתת לו את הרבית, כינון שעל פי תורה זה אסור, הרי הוא כפיכול חולק על הקדוש ברוך הוא ולוקח כסף שה' לא יעד עבורו. ומרמז ברש"י (ויקרא ה, כא) **כשהוא מכחש מכחש בשלישי שביניהם.**

וביתר באור נראה להוסיף, דאדם צריך להאמין באמונה שלמה שכל החפצים שיש לו, ויש לחברו, הם בהשגחה פרטית מה', וזה שלשני יש דבר מסים ולי אין, או לי יש ולשני אין, הכל מאת ה' בתכלית הטוב. ואף על פי שבאמת חסרון דברים מסוימים מפריע לו ללמד תורה ולעבודת ה', בכל אופן צריך להאמין באמונה שלמה, שרצון ה' הוא הטוב האמתי בשבילו. וכן מצינו בזהר חדש (תשא נה:) שעשרת הדברות הם כנגד עשר ספירות, ואסור "לא תחמד" הוא כנגד ספירת הכתר. ומבאר לדברינו דספירת הכתר היא בבחינת רצון, כמובא בספר 'שערי אורה' (שער ז) ששרש רצון ה' הוא בספירת הכתר, ומי שפוגם בדבר זה כפיכול פוגם בבחינת כתר.

ומאחר שאסור "לא תחמד" נתון ללב של אדם, צריך לבחון כל מקרה לגופו, כדי לדעת אם זה נחשב רבוי השתדלות, או שזה עדין בגדר הרגיל, ואם החמדה היא לשם תאנה או לשם שמים. דחמוד לשם שמים באמת ללא שום תערבת של תאנה מתר, כגון במי שחומד ללמד תורה מרב מסים, מתר להרבות בהשתדלות כדי שייזכה ללמד תורה ממנו, לכן באו חז"ל ועשו גדר, שכל מקום שהוא חומד חפץ גשמי, אסור, גם אם זה של מצוה, וכל מקום שהוא חומד דבר רוחני שאיננו כרוך בחפץ גשמי, מתר, גם אם זה דברי הרשות.

והטעם נראה לבאר על פי מה שמובא בלק"ת מבעל ה'תניא' (ואתחנן י) לבאר מדוע המצוות צריכות שמירה, כמו שכתוב (דברים ו, ב) **"לשמור את כל חקתי", "ושמרת לעשות",** דמצוות נעשות מחפצים גשמיים, שבאים מקלפת נגה ששם יש לחיצוניים אחיזה חזקה, לכן כדי שלא תהיה לחיצונים יניקה ממעשה המצוות, צריך את השמירה, ועל ידי שאדם לומד תורה ולומד איך לקיים את המצוות בכל דקדוקיהם, והוא עושה את המצוות בפעל עם כל הדקדוקים, הוא מונע את יניקת החיצונים מהמצוות. ולכן תלמידי חכמים נקראים **"בונים"** שהם בונים בית למצוות, כמו שהבית שומר על האדם מזרם וממטר, כך תלמידי החכמים בונים בית על ידי התורה, ששומרת על המצוות מפני החיצונים שלא יינקו מהם. וכן מצינו בגמרא (פסחים טז.) **אני חומה זו תורה,** דכמו שהחומה תכליתה שמירה, כך התורה שומרת על המצוות.

על פי זה נראה לבאר את אסור "לא תחמד", דחז"ל ירדו לסוף דעתם של בני אדם, שבכל מקום שיש חפץ גשמי שבא מקלפת נגה, ויש לחיצוניים אחיזה חזקה בו, על פי רב כשאדם חומד חפץ זה, זה לא לגמרי לשם שמים, ואפלו כשחומד אתרג, או שופר, או תפלין וספר תורה, כינון שזה כרוך בדבר גשמי, קרוב לודאי שיש בתוך לבו גם תאנה גשמית, כגון לשם כבוד וכדומה, לכן אסרו את זה. ואף על פי שיש צדיקים שיחמדו לשם שמים באמת ללא שום תערבת של פניה, הלכו אחר רב בני אדם. ואלו בדבר רוחני, כשאדם חומד דבר חכמה וכדומה, שבזה אין לחיצוניים אחיזה כמו בדברים הגשמיים, כינון שעל פי רב החמדה היא לשם שמים כמו אדם שחומד ללמד תורה מרב מסים, או שחומד ללמד אמנות חברו על מנת להתפרנס ולא לשם תאנה או כבוד, אף על פי שגם כאן יש יוצא מהכלל, כגון שרוצה

ללמד על מנת להתפאר, וכן שרוצה ללמד אמנות על מנת להיות משיג גבול וכדומה, אבל פיון שבדרך כלל רב בני אדם אינם נכשלים בזה, הלכו אחר הרב ואמרו שזה מתר, ואין זה נכלל באסור "לא תחמד". וכן תענוג הוא מלשון נגיעה, דבמקום שיש תענוג כגון בחפץ גשמי, יש נגיעה וצריך להזהר. וכן אסור החנפה בכלל, והחנפה לרשעים בפרט, נראה דיסודו מאותו הטעם של אסור "לא תחמד", דהסבה שאדם מתחנף לשני בשביל להשיג טובה גשמית, ובפרט כשמתחנף לרשע, ומעודדו בזה להמשיך במעשיו הרעים, הרי הוא מרבה בהשתדלות נגד רצון ה'. דאם הקדוש ברוך הוא ירצה שיהיה לו את הדבר הגשמי, הוא יקבלו בדרך התר וללא השתדלות מיתרת. ובפרט כאן שההשתדלות מעודדת את הרשע להמשיך במעשיו הרעים, בודאי אין רצון ה' שהאדם יעשה השתדלות זו, בשביל השגת הדבר הגשמי, ואם הוא בכל זאת הולך ומתחנף, הרי הוא עושה נגד רצון ה', וזה אסור חנפה.

וכשאדם מתחנף לשני בשביל השגת דבר רוחני, כגון תלמיד לרבו, כדי שילמדנו תורה, איש לאשתו בשביל שלום בית, וכן במחניף למלמד של בנו, כדי שילמד את בנו היטב, וכן במחניף לחברו כדי שיקבל ממנו תוכחה, או משבח תלמידו כדי לזרזו בלמוד, או לשם שמחה, כשמשבח הפלה לפני החתן. וכן לשם חסד, כשמשבח אדם על דבר חכמה שאמר כדי לתת לו הרגשה טובה, בכל אלו אין אסור חנפה (עין בספר 'לרעך כמוך' ע' 124), דה' רוצה שאדם יעשה את כל ההשתדלות גם מעבר לכחותיו, כדי להשיג את התורה וכדי לעשות חסד וכדומה, וכן בשאר הדברים הרוחניים. מה שאין כן בדברים שתלויים בחפץ גשמי, שבהם יש אחיזה לחיצוניים, לא מצינו התר אפילו כשמתחנף כדי להשיג אתרג או שופר וכדומה אף שזה לשם מצוה.

עתה נחזור לבאר על פי דברינו מדוע תורה עדיף בחנם ומצוות עדיפות בשכר, פיון שבכל מקום שיש חפץ גשמי ששם יש אחיזה לקלפה, אפילו שהחפץ הוא חפץ של מצוה, חוששים מלא תחמד, לכן הקפידו שאדם לא יקבל בחנם, שלא יבא להחניף ולחמד מזולתו את חפציו בחנם. ואם האדם ידע שאסור לו לקבל בחנם, הוא לא יבא להחניף לצורך זה. מה שאין כן בלמוד התורה שאין אסורי חנפה ולא תחמד, אדרבה עדיף ללמד בחנם להדבק במדותיו של הקב"ה שמלמד בחנם.

הוספות למאמר קץ הגאולה בשנת תשע"ב

ניתן לקבל את המאמר המלא בבקשה לכתובת המייל דלקמן.

ה'תשע"ב ר"ת ה' השמות של חג השבעות, הקציר, שביעות, בכורים, עצרת, תורה.

המפרשים שואלים מדוע בחג השביעות מוסיפים בחוץ לארץ עוד יום בגלל ספיקא דיומא. הרי החג נקבע ביום הנ' לספירת העמר, ואין חשש שהשלושים לא יגיעו וכו'. וה'מגן אברהם' (תצד) מישב שרוצים לקיים גם את שיטת רבי יוסי שהתורה נתנה בז' בסיון. וה'חתם סופר' (ביצה ד:) מקשה על זה אם כן מדוע זה שני רק לחוץ לארץ, ומישב שאנשי חוץ לארץ פיון שנמצאים בחוץ לארץ בגלות, מוסיפים עוד יום כנגד הגאולה העתידה. כדי שייזכרו שהם עדין בגלות ולא נגאלו, ולא יזלזלו בשאר הימים טובים של גלות. ומבאר לדברינו פיון **ששבעות אותיות תשע"ב**, לכן החג הזה מרמז על הגאולה העתידה. וכן חג **השבעות ר"ת ה' השמות של החג, הקציר, שביעות, בכורים, עצרת, תורה.** וממילא גם **ה'תשע"ב** הוא אותם ר"ת. והוסיף הרה"ג ר' י' ש' צור שליט"א **שחג שביעות בגימטריא הכתוב (זכריה ו, יב) "איש צמח שמו".**

אודה מאד לכל מי שישלח לי הוספות על מאמר זה לזיכוי הרבים
ניתן להזמין את המהדורה החדשה של ספר 'סוד החשמל' [5 כרכים] במחיר 80 ₪ בלבד בטל: 0573109982.
או במייל fish@neto.net.il
ניתן לקבל את העלון בקובץ וורד לשלוח בקשה למייל.
ניתן לקבל ללא תשלום בדואר אלקטרוני את מאמר קץ הגאולה בתשע"ב כ360 ראיות על ביאת המשיח בקרוב.
יצא לאור בעמוד מחודש עם פרקים וכתורות. לשלוח בקשה למייל.